

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Ikääntyneiden palvelut

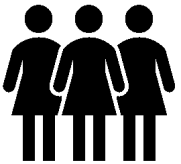

Ikäkeskus

Pinta-ala 21 078 km²

Kuntien määrä 19

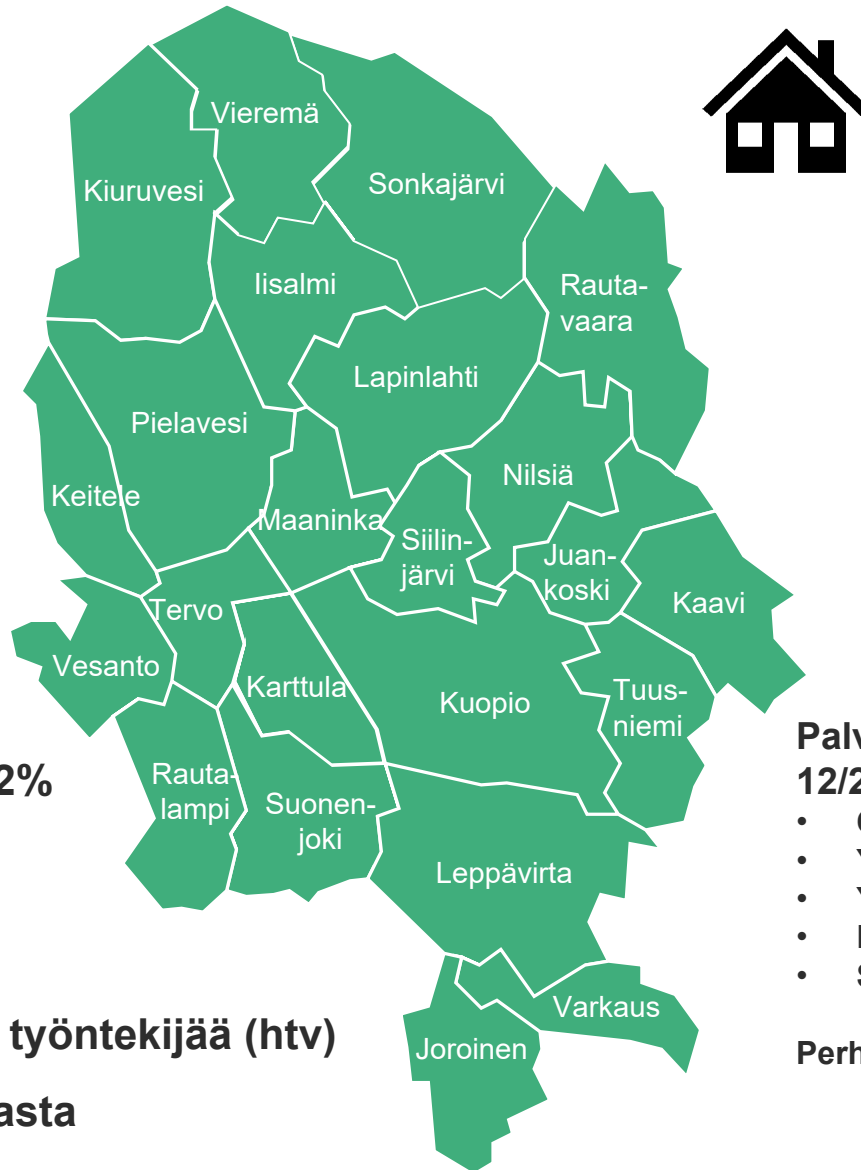
Väestömäärä 248 000

Yli 75-vuotiaiden osuus 12%

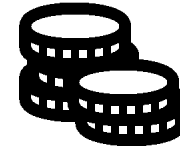
Työllistää noin 3 400 työntekijää (htv)

Palvelee 7 000 asiakasta

Koostuu:

- Asiakasohjaus
- Kotiin annettavat palvelut
- Asumispalvelut
- Geriatriset palvelut
- Gerontologinen sosiaalityö ja -ohjaus

Vuoden 2026 talousarvio

Toimintatuotot 66,3 M€

Toimintakulut -310 M€

Toimintakate -244 M€

Palvelurakenteen peittävyys yli 75-vuotiaiden osalta 12/2025 (suluissa tavoitetaso):

- Omaishoidon piirissä olevat 4,0 % (4,0%)
- Ympäri vuorokautisessa asumisessa 6,9 % (6 %)
- Yhteisöllisessä asumisessa 0,3 % (2%)
- Laitoshoidossa >0,1% (<0,1%)
- Säännöllisen kotihoidon peittävyys 12,4 % (13 %)*

Perhehoidon asiakkaita peittävyys 0,3% (1%)

Tiesitkö, että

Ikäntyneiden palveluita kutsutaan myös Ikäkeskukseksi?

Mistä Ikäkeskus koostuu?

Asiakasohjaus

Kotiin annettavat palvelut

Asumispalvelut

Geriatriset palvelut

Gerontologinen sosiaalityö

Neuvonta ja asiakasohjaus

Säännöllinen kotihoito

Yhteisöllinen asuminen

Lyhytaikaishoito

Asumisen ostot ja palveluseteli

Kotikuntoutus

Kuntouttava arviointijakso

Ympäri-
vuorokautinen asuminen

Omaishoidon tuki

Kotiutusyksikkö

Päivätoiminta

Perhehoito

Arjen tukipalvelut

Matalan kynnyksen muistivastaanotto Kuopiossa

Pohjois-Savon hyvinvointialueen matalan kynnyksen muistivastaanotto toiminta laajeni Kuopion alueelle maanantaina 13.4.2026.

Muistivastaanotolle voi olla puhelimitse yhteydessä, jos on huolissaan omasta tai läheisensä muistista.

Toiminnan laajentumisen myötä yli 70-vuotiaiden kuopiolaisten muistiselvittelyt hoidetaan jatkossa matalan kynnyksen muistivastaanotolla. Vastaava toiminta on käytössä muissakin hyvinvointialueen kunnissa.

Kuopion matalan kynnyksen muistivastaanoton tilat sijaitsevat Kysin pääsairaalassa, geriatrisen poliklinikan tiloissa.

Mikä on matalan kynnyksen muistivastaanotto?

Matalan kynnyksen muistivastaanotoilla tehdään yli 70-vuotiaiden muistiselvittelyt.

Muistivastaanotoille pääsee ilman lääkärin lähetettä soittamalla oman kunnan muistihoitajalle, jos on huolissaan omastaan tai läheisen muistista. Muistihoitaja arvioi tilanteen ja varaa tarvittaessa ajan jatkotutkimuksiin.

Alle 70-vuotiaiden muistiselvittelyt, jatkohoito sekä seurantakäynnit tehdään edelleen omassa terveyskeskuksessa.

Tarkemmat yhteystiedot ja soittoajat oman kunnan muistihoitajalle löytyvät Pohjois-Savon hyvinvointialueen verkkosivuilta hakusanalla ”muistitutkimukset” tai osoitteesta <https://pshyvinvointialue.fi/muistitutkimukset>.

Avustettu valtuuttaminen

Kenelle palvelu on tarkoitettu?

Palvelu on tarkoitettu täysi-ikäisille asiakkaille, jotka eivät pysty tekemään valtuutusta omatoimisesti Suomi.fi-verkkopalvelussa. Syynä voi olla esimerkiksi se, ettei asiakkaalla ole verkkopankkitunnuksia eikä muita vahvan tunnistautumisen välineitä tai se, ettei asiakas voi käyttää digitaalisia palveluita.

Miten palvelu toimii?

Asiakas varaa ajan johonkin pilotissa mukana olevista palvelupisteistä puhelimitse. Palvelupisteellä **hyvinvointialueen ammattilainen auttaa** asiakasta valtuuttamaan luotettavan henkilön asioimaan puolestaan digitaalisissa sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä asioimaan apteekeissa.

Pilottivaiheessa Suomi.fi-valtuutuksen rekisteröintiä tarjotaan ainoastaan

- Kuopion Pyörön terveysaseman asiakkaille,
- KYSin neurologian poliklinikan asiakkaille,
- ikääntyneiden palveluiden geriatrisen poliklinikan asiakkaille.

Laajennamme palvelua muiden asiakkaiden käyttöön myöhemmin pilotin tulosten perusteella.

Asiakkaalla pitää olla mukana:

voimassa oleva passi tai henkilökortti. Jos asiakkaan henkilöllisyystodistus on vanhentunut, voimassa oleva ajokortti tai kuvallinen Kela-kortti käyvät, myös vanhentunut kortti käy.

Sen henkilön henkilötunnus, jolle hän antaa luvan hoitaa asioitaan.

Mihin palveluun voi hyvinvointialueellamme antaa valtuutuksen?

Asiakas voi valtuuttaa läheisensä hyvinvointialueen palvelussa näihin asioihin

Terveydenhuollon asiat: luottohenkilö voi ilmoittaa, vastaanottaa ja tarkastella valtuuttajan terveydentilaan liittyviä tietoja esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueen OmaSavossa ja OmaKannassa. Luottohenkilö voi esimerkiksi uusia OmaKannan kautta valtuuttajan reseptejä sekä varata aikoja terveydenhuoltoon OmaSavossa.

Apteekkiasiat: luottohenkilö voi esimerkiksi noutaa reseptilääkkeitä, uusia reseptejä tai tarkistaa reseptitietoja. Valtuutus on voimassa kaikissa Suomen apteekeissa, joten asioida voi missä päin Suomea tahansa.

Sosiaalihuollon asiat: Pohjois-Savon hyvinvointialue ottaa käyttöön yhtenäisen alueellisen sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän vaiheittain loppuvuoteen 2026 mennessä. Se tarkoittaa, että meidän hyvinvointialueemme sosiaalipalvelujen asiakastiedot alkavat näkyä asiakkaille OmaKannassa, josta luottohenkilö voi niitä lukea.

Sosiaaliturvan etuusasiat: luottohenkilö voi hakea sosiaaliturvaetuuksia valtuuttajan puolesta sekä saada ja ilmoittaa valtuuttajan etuuksiin liittyviä tietoja OmaKelassa.

Sähköisten viestien hallinnointi: luottohenkilö voi antaa suostumuksen viestien sähköiseen välittämiseen, hallinnoida viestiasetuksia sekä lukea ja lähettää sähköisiä viestejä.

Sähköisten viestien lukeminen: luottohenkilö voi lukea sähköisiä viestejä valtuuttajan puolesta.

Sähköisten viestien lukeminen ja lähettäminen: luottohenkilö voi lukea ja lähettää sähköisiä viestejä valtuuttajan puolesta.

Lue lisää: [Valtuuta läheisesi palvelupisteellä - Pohjois-Savo](#)

Asiakasesite

Anna läheisellesi lupa asioida puolestasi.

Suomi.fi-valtuuksien avulla läheisesi voi hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon asioita puolestasi sähköisissä asiointipalveluissa ja apteekeissa. Jos sinulta puuttuvat sähköiset tunnistusvälineet, voit antaa valtuuden myös oman hyvinvointialueesi palvelupisteessä.

Turvallisempi tapa auttaa asiointissa

Suomi.fi-valtuuksien avulla voit antaa läheisellesi luvan hoitaa tärkeitä asioita puolestasi. Valtuutus on sähköinen valtakirja, jonka tiedot tallennetaan valtuutusrekisteriin, etkä tarvitse enää paperisia lomakkeita. Voit itse määrittellä, kuinka kauan valtuutus on voimassa.

Sujuvampaa arkea puolesta-asiointin avulla

Suomi.fi-valtuuksien avulla läheisesi voi hoitaa asioitasi ja olla tukenasi, kun asioit sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisissä asiointipalveluissa tai apteekissa. Valtuutettu voi esimerkiksi asioida oman hyvinvointialueesi verkkopalvelussa tai tarkistaa terveystietojasi Omakannasta. Määrität itse, mitä asioita valtuutettu voi puolestasi hoitaa.

Nyt saat oman hyvinvointialueesi palvelupisteessä apua valtuuttamiseen

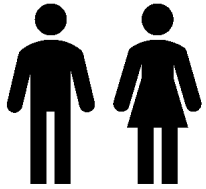
Jos sinulla ei ole mahdollisuutta antaa läheisellesi valtuutta Suomi.fi-palvelussa, hyvinvointialueiden palvelupisteissä avustetaan valtuuttamisessa sosiaali-, terveys- ja apteekki-asiointia varten.

Varaa aikasi geriatrian poliklinikalle lisälmeen, Kuopioon tai Varkauteen 044 461 0954: ma-to kello 8.00–10.00

Jos sinulla on käytössäsi sähköiset tunnistusvälineet, voit tunnistautua Suomi.fihin omilla henkilökohtaisilla tunnistusvälineilläsi (esim. pankkitunnukset) ja valita valtuutetun sekä ne asiat, joita he voivat hoitaa.

 Lisää tietoa aiheesta verkossa osoitteessa pshyvinvointialue.fi/valtuutalaheisesi-palvelupisteella

Kotiin annettavat palvelut

Työntekijöitä noin 1 500

Koostuu:

- **Tuettu kotiutus**
- **Kuntouttava arviointijakso**
- Kotikuntoutus
- **Säännöllinen kotihoito**
- Yhteisöllinen asuminen
- Päivätoiminta
- Arjen tukipalvelut

Säännöllisessä kotihoidossa on noin 3 500 asiakasta.

Peittävyydet 31.12.2025

- Lääkeautomaatit
 - 27%
- Kotihoidon käynnit etälaitteella
 - 16%
- Etähoivan asiakkaista etäryhmätoiminnassa
 - 14%

Kotiutus- ja arviointiyksiköiden

toiminta-alue

Koko alueella toimii 9 kotiutus- ja arviointitiimiä, joissa tuotetaan tuetun kotiutumisen sekä kuntouttavan arviointijakson (ARVI) palveluita.

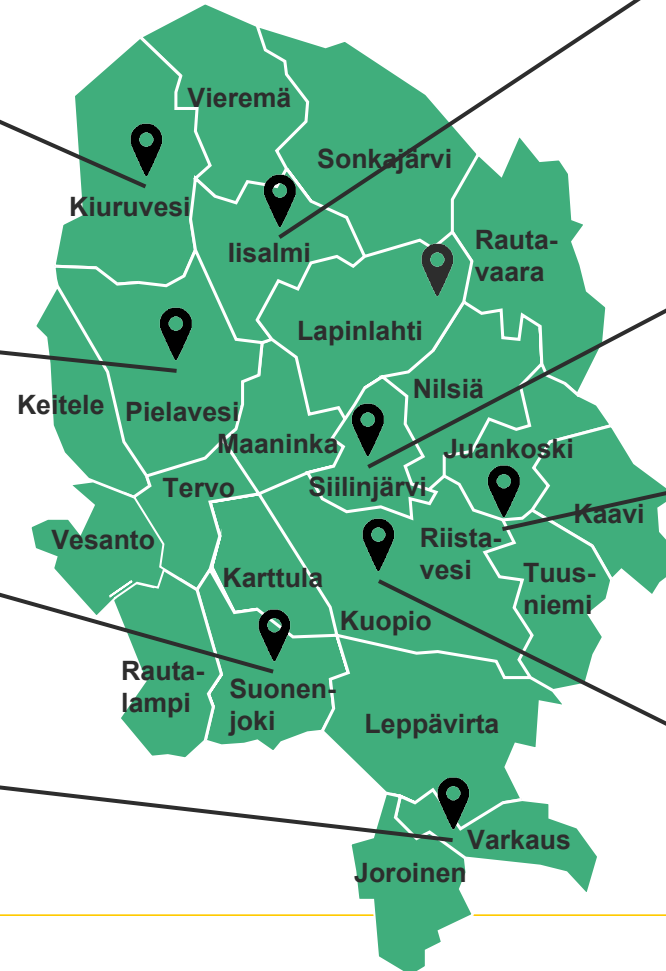
- Kuopiossa kotiutusyksikkö ja ARVI-yksikkö erillisiä yksiköitä

Kiuruvesi, Vieremä, Iisalmi
• Toiminta käynnistynyt 8.9.

Pielavesi, Keitele, Tervo, Vesanto
• Toiminta käynnistynyt 11.8.

Suonenjoki, Karttula, Rautalampi,
• Toiminta käynnistynyt 11.8.

Varkaus, Joroinen, Leppävirta
• Toiminta käynnistynyt 1.10.

Iisalmi, Lapinlahti, Sonkajärvi
• Toiminta käynnistynyt 27.10.

Nilsjä, Rautavaara, Varpaisjärvi
• Toiminta käynnistynyt 22.12.

Siilinjärvi, Maaninka
• Toiminta käynnistynyt 6.10.

Juankoski, Kaavi, Tuusniemi, Riistavesi
• Toiminta käynnistynyt 23.6.

Kuopio
• Kotiutusyksikön toiminta käynnistynyt 1.1.
• Kuntouttava arviointiyksikkö erillinen yksikkö

Tuettu kotiutuminen

- Tarkoitettu päivystyksestä, osastoilta ja vastaanotoilta kotiutuville asiakkaille viiveettömän ja turvallisen kotiutumisen varmistamiseksi.
- Palvelulla turvataan asiakkaan kuntoutuminen ja jatkohoito hänen kotiympäristössään.
- Kotiutumisen tuki voi sisältää esimerkiksi:
 - lääkehoidossa tukemista
 - hoidollisia toimenpiteitä
 - voinnin seurantaa
 - apuvälinetarpeen arviointia
 - kuntouttavien harjoitteiden ohjaamista
 - kotona pärjäämistä tukevien apujen arviointia
- Palvelun kesto ja asiakasmaksu
 - Lyhytaikaista, kestoaltaan pääsääntöisesti 1–14 päivää
 - Hintaa 16,40 € / käynti. Laskutetaan enintään 2 käyntiä / vrk.

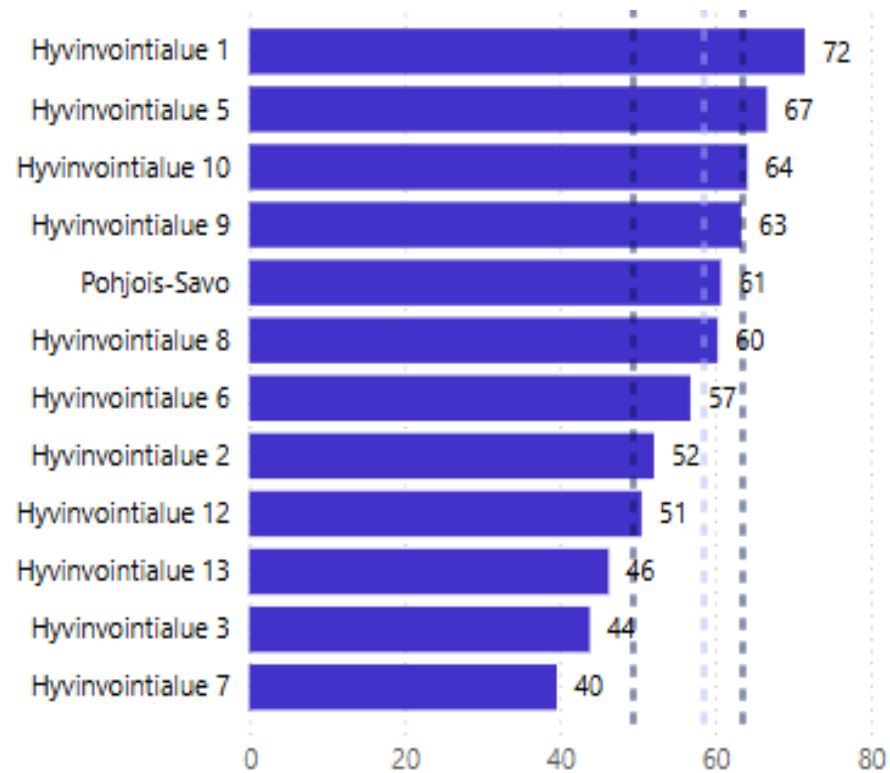
Kuntouttava arviointijakso

- Kuntouttava arviointijakso on tilapäistä kotihoidon palvelua. Jaksolle ohjaututaan aina asiakasohjauksen palvelutarpeen arvion kautta. Kyseessä on määräaikainen jakso ja se kestää keskimäärin 4 viikkoa.
- Jakso toteutetaan asiakkaan kotona. Sen aikana asiakkaan kuntoutumista tuetaan sekä voimavaroja ja palveluntarvetta arvioidaan moniammatillisesti.
- Jakson aikana asiakkaalle suunnitellaan hänen toimintakyk्याän ja tarvettaan vastaavat palvelut sekä tukitoimet. Näissä huomioiden teknologisten ratkaisuiden kokeileminen ja käyttöönottoaminen, mahdollisuuksien mukaan ensisijaisina palveluina.
- Jakso päättyy moniammatilliseen loppupalaveriin asiakkaan luona. Loppupalaverissa käydään keskustellen läpi jakson toteutumista sekä suunnitellaan, kuinka kuntoutumisen tuloksia saadaan ylläpidettyä myös jatkossa. Lisäksi loppupalaverissa arvioidaan asiakkaan jatkopalveluiden tarvetta.

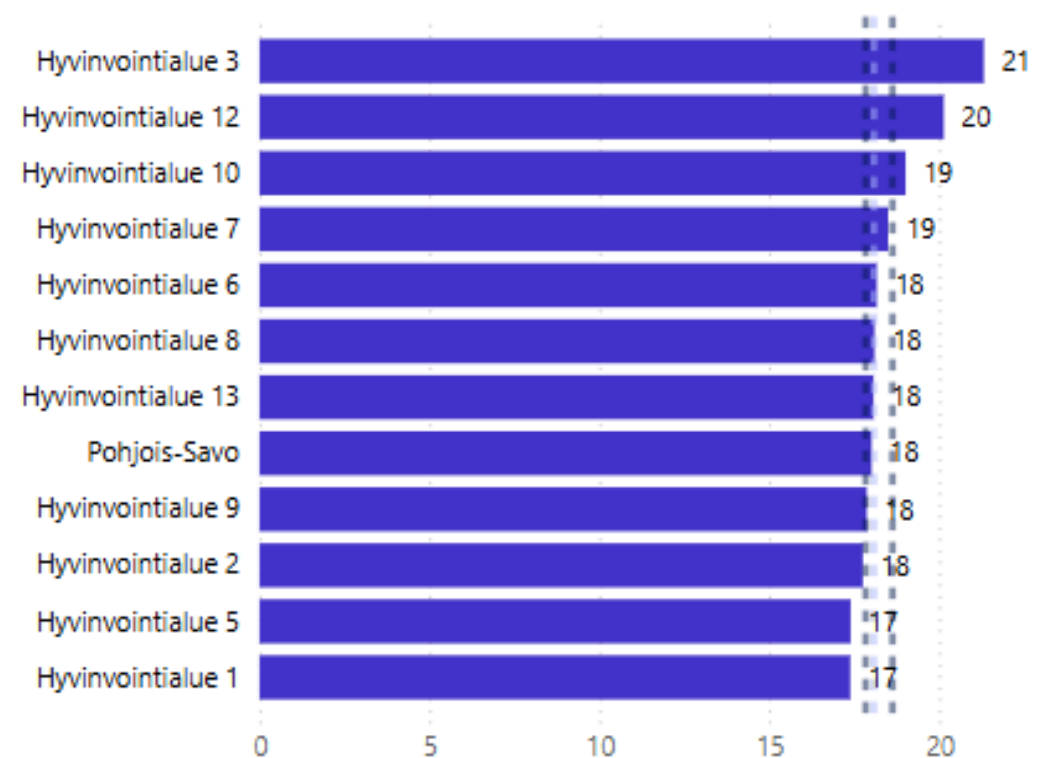
Säännöllinen kotihoito

Teemme 214 000 käyntiä/kk ja
tuotamme palvelua 63 000 h

Käyntimäärä, kpl/asiakas/kk

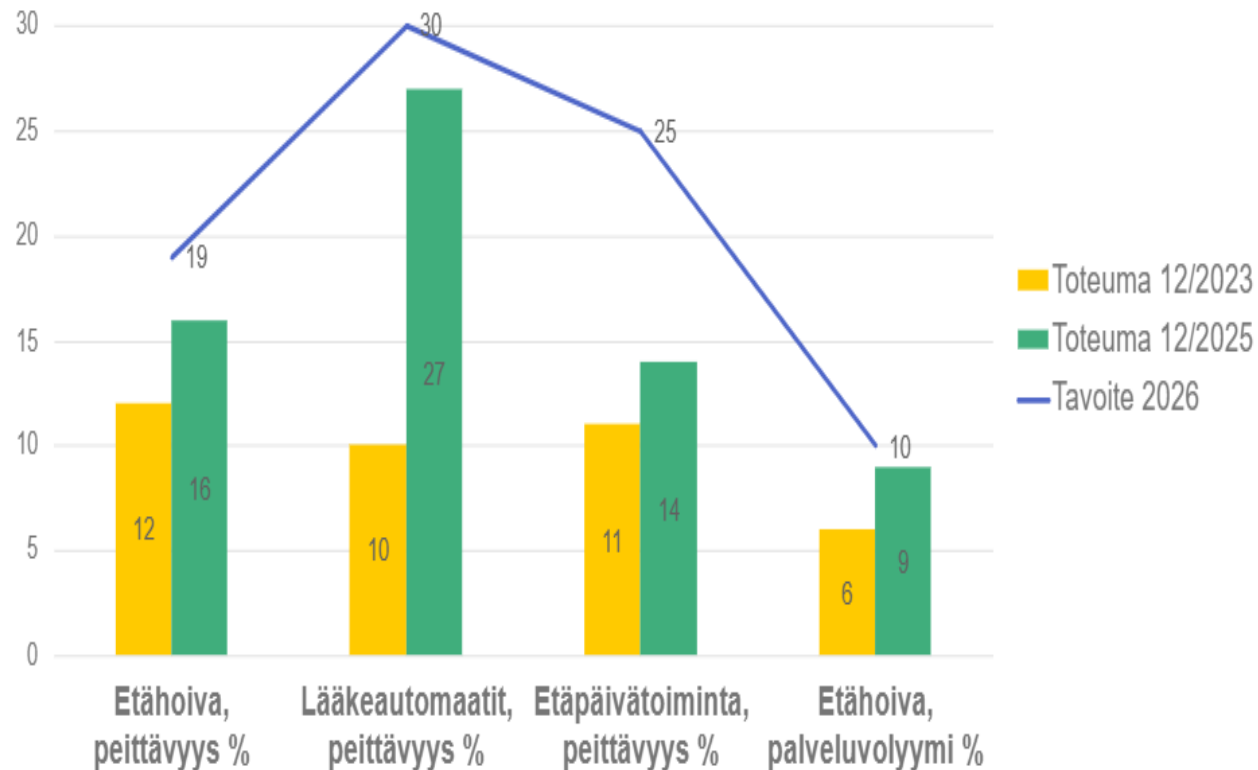
Käynnin kesto, min

Tunnuslukujen kehitys 1/2024-12/2025

	Palvelutunnit/asiakas	Hoitovuorokauden kustannus	Asiakastunnin kustannus	Välitön asiakastyö lh	Välitön asiakastyö sh	Sairauspoissaolopäivät/hoitaja (1v)	keskeytykset	Asiakkaan eri hoitajien määrä(1kk)	5 tutuimman hoitajan osuus käynneistä (3kk)
Pohjois-Savo 1/2024	19 21(1/2023)	73	101	47	23	38	13	16	60%
Pohjois-Savo 12/25	18,6	81	114	54	31	31	12	19	51%

Säännöllinen kotihoito

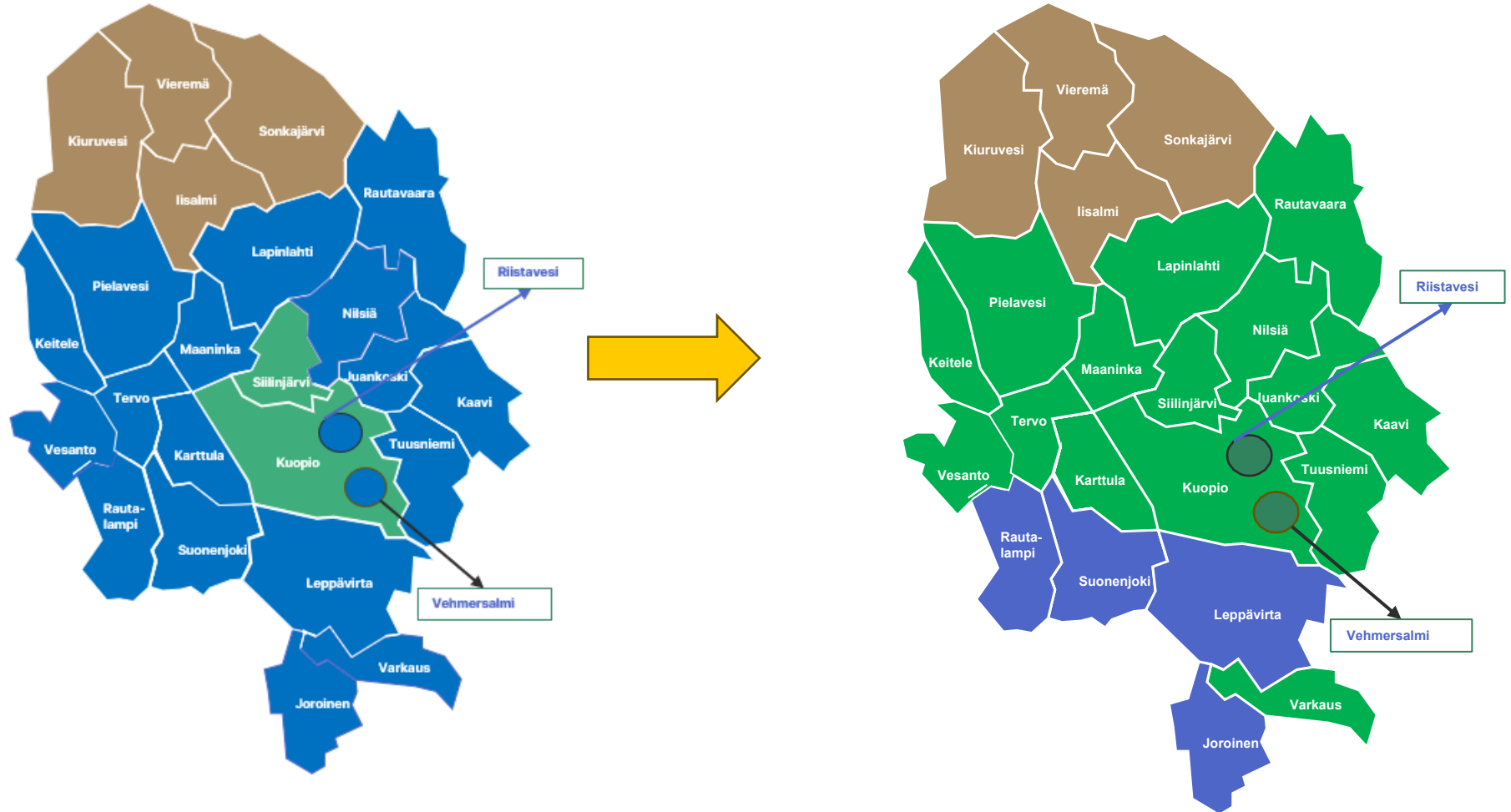
- Hyvinvointialueen strategiassa korostettu digitalisaation ja teknologian vahvempaa hyödyntämistä

Vaikuttavuus

- Lääkeautomaattien käyttöön oton laajentaminen
 - Asiakkaiden lääkehoidon turvallisuuden parantuminen; lääkeautomaatit +koneellisen annosjakelu
 - Asiakkaille myönnettyjen palvelutuntien väheneminen
 - Mahdollistanut uusien asiakkaiden ottamisen palveluiden piiriin
 - Hoitajien työpanoksen kohdentaminen enemmän hoitoa tarvitseville asiakkaille
 - Aamun ruuhkaksiin tunteihin väljyyttä
 - Mahdollistanut fyysisen kotikäynnin toteuttamisen rauhallisemmassa ajankohdassa
- Etähoivan avulla toteutetaan yli 20 000 kotihoidon käyntiä kuukaudessa
 - 6 kk tarkastelujaksolla kotihoidon kokonaiskustannusten nousu ollut maltillisinta vertailussa mukana olleisiin muihin hyvinvointialueisiin verrattuna
- Sähköinen ovenavaus
 - Avain turvallisuus
 - Avun saanti nopeammin
- Turvapalvelukeskus

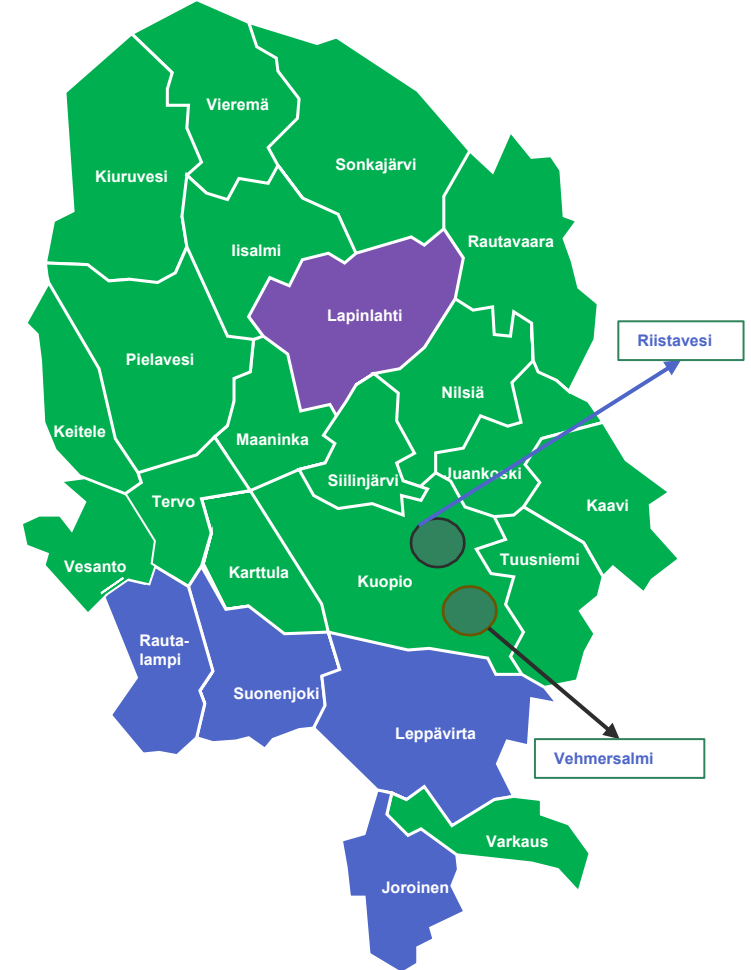
Muutosmatka: **kotihoiton** lääkäriyö, 5/2026 alkaen

- SOTE-keskuksen lääkäriyö
- Ostopalveluna tuotettu lääkäriyö (sama toimintamalli kuin omassa toiminnassa)
- Geriatrinen palvelujen lääkäriyö

lääkäiden lääkäripäivystys 5/2026 alkaen

- SOTE-keskuksen lääkäri työ
- Ostopalveluna tuotettu lääkäri työ
- Geriatristen palvelujen lääkäri työ
- Lääkäripäivystys osittain siirtynyt geriatriin palveluihin (kotihoito)

Asumispalvelut

Itsemääräämisoikeuden rajoittaminen asumispalveluyksiköissä - kysely

Kysely itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta ja rajoittamistoimenpiteistä ikääntyneiden asumisyksiköissä tehtiin poikkileikkauksena Forms-lomakkeella. Vastauksissa pyydettiin 27.1.2026 päivän tilannetta. Vastauksia saatiin 89 kpl, joten vastausprosentti 99%.

Halusimme kyselyn avulla selvittää kokonaisuutena meidän käytössä olevista rajoittamistoimenpiteistä asumisyksiköissä sekä niihin liittyviä haasteita.

Kyselyn tuloksia hyödynnetään itsemääräämisoikeuden vahvistamisen kehittämisessä ja koulutuksessa.

"Rajoittamistoimenpiteillä tarkoitetaan tilapäisiä keinoja, joilla voidaan poikkeuksellisesti rajoittaa henkilön itsemääräämisoikeutta hänen tai muiden turvallisuuden turvaamiseksi. Niitä käytetään **vain viimeisenä keinona**, kun kaikki lievemmat vaihtoehdot on arvioitu ja todettu riittämättömiksi."

Rajoittamistoimenpiteisiin liittyvät keskeiset luvut:

Sängyn laidat ovat käytössä 954 asiakkaalla eli noin 33 %:lla kaikista asiakkaista. Yksikkökohtainen vaihteluväli on 0–77 %.

Hygienihaalari on käytössä 428 asiakkaalla eli noin 15 %:lla kaikista asiakkaista. Yksikkökohtainen vaihteluväli on 0–45 %.

Tuoliin sitominen (haaravyö/turvavyö) on käytössä 545 asiakkaalla eli noin 19 %:lla kaikista asiakkaista. Yksikkökohtainen vaihteluväli on 0–63 %.

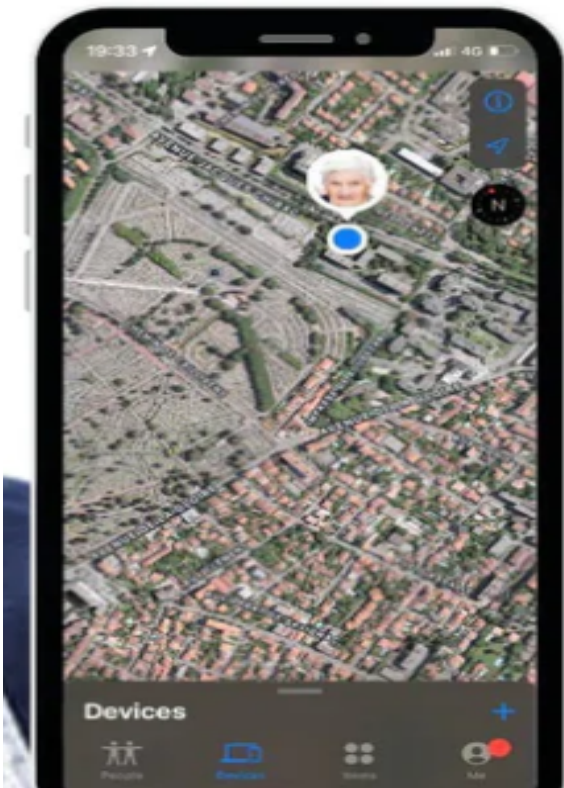
Teknologinen liikkumisen valvonta on käytössä 212 asiakkaalla eli noin 8 %:lla kaikista asiakkaista.

Asiakshuoneen oven lukitseminen ulkoapäin on käytössä 196 asiakkaalla eli noin 7 %:lla kaikista asiakkaista.

Asiakshuoneessa olevien ovien (vaatekaapit, pesuhuoneen kaapit jne.) lukitseminen on käytössä 416 asiakkaalla eli noin 15 %:lla kaikista asiakkaista.

Muiden rajoitteiden, kuten fyysinen kiinnipito, yhteydenpidon rajoittaminen tai herkkujen/alkoholin/tupakan, rajoittaminen on hyvin vähäistä.

Asiakkaita yhteensä 2845

Johtopäätökset

- Dokumentoitu hyvin ja ohjeiden mukaisesti
- Lääkärin lupa rajoittamistoimenpiteille
- Säännöllinen arviointi toteutuu

- Ohjeiden tarkennusta
- Koulutusta case esimerkein työntekijöille
 - Rajanveto turvallisuuden ja rajoittamisen välillä vaikeaa

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

Tilaa Ikäkeskuksen henkilöstölle suunnattu uutiskirje [täältä!](#)